

Lieksan kaupungin lausunto hallituksen lakiesityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kaupunginhallitus 02.10.2023 § 314
690/03.00.00.00/2023

Valmistelija

Vt. kaupunginjohtaja

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Lieksan kaupungin lausuntoa hallituksen lakiesityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Taustaa

Hallituksen esityksellä muutettaisiin kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681/2023), joka tulee voimaan 1.1.2025. Lisäksi alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen aikuistumisen tuen osalta muutoksia esitetään tehtävän myös voimassa olevaan kotoutumislakiin (1386/2010) alkaen 1.7.2024.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on kirjauksia pakolaistaustaisista kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausajan lyhentämisestä, tulkkaus kustannusten alentamisesta, alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden aikuistumisen tuen yläkäräjän laskemisesta sekä maahanmuuttajaitien kotoutumisen edistämisestä.

Osa arvioitavista muutosehdotuksista liittyy työvoimapalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen yhteensovittamiseen koskien erityisesti esitysten eduskuntakäsittelyn aikana nousseita muutoksia. Osa arvioitavista muutosehdotuksista on noussut kotoutumislain toimeenpanoa koskevissa keskusteluissa, esimerkiksi mahdolliset täsmennystarpeet korvaus- ja tiedonsaantipykäliin.

Samassa esityksessä arvioidaan tarve muuttaa työvoimapalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen yhteensovittamisen vuoksi työttömyysturvalakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia. Muutokset olisivat pääosin luonteeltaan teknisluontoisia, säädöshuollollisia.

Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelmaan sisältyviä säästötavoitteita ja maahanmuuttajan oman vastuun lisäämistä kotoutumisesta koskien laskennallisen korvauksen enimmäiskeston lyhentämistä sekä kotoutumislain mukaisen aikuistumisen tuen yläkäräjän laskemista.

Esityksen tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttaneen omaa vastuuta kotoutumisestaan sekä käytännön asioiden hoitamisesta. Ihmiskaupan uhrien korvauksia koskevan säännöksen muutoksen tarkoituksena on vähentää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa korvausprosessia. Tulkkaus kustannuksia koskevilla muutoksilla tavoitellaan julkisten menojen säästöjä sekä korostetaan kotoutuja-asiakkaiden vastuuta omasta kotoutumisestaan. Lisäksi esityksen tavoitteena on toteuttaa eräitä teknisluontoisempia muutoksia, joilla parannetaan säädösten lakiteknistä laatua.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 23.10.2023.

Lieksan kaupungin lausunto:

Kotoutumisen korvaukset (61-62 §)

Lakiesitys vähentää kustannusten korvauksiin liittyvää byrokratiaa siten, että osa nykyisin erikseen haettavista korvauksista, kuten tulkkaus- ja alkukartoituskorvaukset, siirretään osaksi laskennallista korvausta. Muutoksessa välttämätöntä määritellä laskennallisen korvauksen taso riittävän korkealle. Jos näin ei tehdä, voi seurauksena olla tulkkauspalveluiden käytön vähentäminen, joka ei ole kunnan maahanmuuttopalveluiden eikä maahanmuuttopalveluiden asiakkaan etu. Em. perusteella laskennallisen korvauksen määrää €/alle 7-vuotias hlö ja €/7 vuotta täyttänyt hlö tulee tarkastaa ylöspäin.

Esityksen mukaan maksettavan laskennallisen korvauksen maksuaikaa lyhennetään kiintiöpakolaisten kohdalla neljästä vuodesta kolmeen vuoteen ja muiden ryhmien kohdalla kolmesta vuodesta kahteen vuoteen. Muutos on huono, sillä käytännön kokemusten mukaan nykyinenkin käytäntö on liian lyhyt suhteessa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden tarvitsemiin maahanmuuttopalveluihin.

Laskennallisten korvausten riittävyttä tulee seurata pitkällä aikavälillä ja varmistua siitä, että hallitusohjelmaan kirjatut maahanmuuttoon liittyvät kustannussäästöt eivät siirry kuntien maksettaviksi.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauskustannukset (32 a §)

Lakiesityksessä todetaan, että kunnalla olisi mahdollisuus periä maahanmuuttajalta käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauskustannukset siten, että perittävä maksu olisi enintään 51,50 €. Periaate maahanmuuttajataustaisten henkilöiden vastuun lisäämisestä on hyvä. Käytännössä tilanne on haasteellinen nimenomaan kotoutumisen alkuvaiheessa, jolloin kulttuurierot, mm. aikakäsitys, aiheuttavat hankalia tilanteita maahanmuuttajien ja heidän apunaan olevan henkilöstön välillä. Maksujen periminen on perusteltua aloittaa siinä vaiheessa, kun maahanmuuttaja on saanut riittävästi tietoa suomalaisista viranomaiskäytännöistä.

Alaikäisen yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Lakiesityksen mukaan kunnille maksetaan palveluiden järjestämisestä laskennallista korvausta siihen saakka, kun nuori täyttää 23 vuotta. Ikärajan tulisi olla samalla tasolla kuin lastensuojelulain mukaisen jälkihuollon 25 vuoden ikäraja.

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Kirjaus kunnan ja hyvinvointialueen tehtävänjaosta kuntapaikalle ohjattavan vastaanottamiseen liittyvistä tehtävistä on riittävän selkeä.

Esittelijä

Vt. Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon hallituksen lakiesityksestä kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon hallituksen lakiesityksestä kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lisätietoja

Vt. kaupunginjohtaja Arto Sihvonen, p. 040 1044 101,
sähköposti arto.sihvonen(at)lieksa.fi